

Troje volby, které mohou něco změnit

- CZ24 News | 14. září 2023

EU: Možná je někdy touha po změně taková, že ani prolhaná propaganda pro blbečky, ani volby „po bidenovsku“ ji nedokážou zastavit.

Letos na podzim jsou v EU naplánovány troje parlamentní volby. V Nizozemsku mají mezi voliči velkou šanci euro- a klimaskeptici. V Polsku by mohla dále konsolidovat moc vládnoucí strana, která je v rozporu s EU. Na Slovensku se množí hlasy proti protiruským sankcím.

Autor Pierre Levy se zamýšlí nad možnostmi, které „nutí Brusel potit se strachem“. Posudte sami:

„Vyhledka hned na troje národní volby do konce roku začíná zvedat obočí zastáncům evropské integrace: 30. září na Slovensku, 15. října v Polsku a 22. listopadu v Nizozemsku.

V Nizozemsku to budou předčasné volby. Politická krize skončila pádem vlády vedené liberálem Markem Ruttem, který vedl svou zemi od roku 2010. a to 7. července, a k rozpadu koalice liberálů, křesťanských demokratů, D66 (sociální liberálové) a strany protestantských fundamentalistů.

V Bruselu se lidé stále s obavami dívají na tuto malou zakládající zemi EU, kde obyvatelé masivně odmítli návrh ústavy EU v roce 2005 a smlouvu mezi Ukrajinou a EU v roce 2016. Nizozemsko také zažilo – často krátkodobý – úspěch stran kritizujících EU. Stalo se tak například, když Geert Wilders, který byl klasifikován jako populist, dostal v roce 2010 15 procent hlasů. Dnes zmírnil (poněkud) svůj protiislámský jazyk a někteří spekulují o spojení mezi jeho stranou a liberály, kteří na oplátku zpřisnili svůj postoj k imigrační politice. To bylo také v tomto bodě, že odcházející koalice se zhroutila, protože Rutteho partneři odmítli následovat jej touto cestou.

Tentokrát však nebezpečí pro příznivce EU přichází z jiné strany. Konkrétně z roku 2019, kdy vláda oznámila plán na snížení emisí skleníkových plynů, včetně plánování drastického omezení produkce skotu. Od té doby hněv farmářů ohrožených vyhynutím, kteří jsou někdy pronásledováni aktivistickými skupinami jako Extinction Rebellion, neustále roste. A to v souladu s částí populace, která se hlásí k tomuto důležitému pilíři nizozemské ekonomiky a která má plné zuby soudních nařízení, která nutí vládu, aby dělala více a více pro ‚ochranu klimatu‘.

V této souvislosti došlo k zemětřesení v regionálních volbách 15. března, kdy se objevilo zcela nové uskupení s názvem Civilní rolnické hnutí (BBB). S téměř 20 procenty hlasů předběhla všechny tradiční strany včetně premiérské, která se umístila na druhém místě s 11 procenty hlasů. BBB, kterou založil a vedl úplný nováček v politice, vzrostl z nuly na 137 krajských křesel. V následujících měsících se jejich volební záměry zvýšily na více než 30 procent směrem do listopadu, než klesly zpět na poněkud skromnější úroveň.

O jednom bodě však nelze pochybovat: hnutí, které se staví proti ekologickým úletům, nyní není možné obejít. Jejich výsledek bude ještě důležitější, protože se sociálně demokratická levice a Zelení rozhodli vytvořit alianci a jmenovali svým vůdcem eurokomisaře Franse Timmermanse. Jde o prvního místopředsedu Evropské komise (který právě rezignoval na vedení volební kampaně), zodpovědného za bruselskou ‚Zelenou dohodu‘ a zastávce nejradikálnějších opatření ‚na záchranu planety‘.

V polské předvolební kampani nebudou zcela chybět ekologické otázky. Jednoduše proto, že odcházející vláda v čele s pravicově nacionalistickou PiS (Právo a spravedlnost) pohrozila, že pošle ekologické plány Bruselu k Evropskému soudnímu dvoru. Až dosud Varšava vždy tvrdě vyjednávala o

těchto plánech, které počítaly s drastickým omezením uhlí coby základního pilíře národního hospodářství, ale vždy je akceptovala.

To je ale jen jeden z mnoha právních sporů s Bruselem. Polsko (stejně jako Maďarsko) je stále pod sankcemi a procedurami Evropské komise: Týká se to životního prostředí, ale také dodržování ‚právního státu‘, nezávislost soudnictví a svoboda médií – všechny stížnosti, které dosud blokovaly výplatu každého centu z „plánu evropské obnovy“ v hodnotě 750 miliard eur schváleného v roce 2020.

V duetu s Budapeští Varšava také zpochybňuje plán přijímání uprchlíků přijatý většinou členských států v červnu 2022. I zde je migrační politika citlivým bodem sporu. V Bruselu by lidé jistě rádi viděli vítězství opozice, která se zformovala kolem PO (Občanská platforma, pravicově liberální) a vede ji bývalý předseda Evropské rady Donald Tusk. Tato možnost není vyloučena, ale v současnosti je nepravděpodobná.

Na tomto pozadí by měl Brusel akceptovat, že bude i nadále žít se zemí vedenou PiS, kterou je také potřeba chránit. Polsko sice v mnoha ohledech ztěžuje život svým evropským partnerům, ale zároveň je vzorem protiruské neústupnosti a tvrdí, že je ‚v první linii‘ a je lídrem podpory ukrajinské vlády. Za těchto okolností je těžké zahnat spor příliš daleko.

Naopak výsledky voleb na Slovensku by mohly prolomit protiruské kořeny dosavadních vládců. Odcházející vláda byla obzvláště nestabilní: země zažila od voleb v roce 2020 nejméně tři premiéry. Po těchto volbách se vytvořila nerovná koalice, jejímž jediným cílem bylo porazit dosluhující Sociálně demokratickou stranu (SMER-SD).

Její lídr Robert Fico, jehož protiunijní postoj je srovnatelný s maďarským Viktorom Orbánem, dominoval a rozděloval politickou scénu. Fico byl ale nucen odstoupit v roce 2018 po vraždě novináře Kuciaka. Ficova vláda byla podezřelá jeho odpůrci vinili jeho osobně ze spoluúčasti na této vraždě.

OLaNO, samozvané protikorupční hnutí bez předchozí politické existence, přivedlo do voleb v roce 2020 nezkušeného a autoritářského vůdce, který se rychle stal kontroverzním ve své vlastní straně i mezi svými spojenci. Následovalo období extrémních politických zmatků, které vyvrcholilo vyhlášením voleb 30. září.

SMER-SD z tohoto vývoje těžil a je opět na vzestupu. Podle průzkumů je to nyní přes 20 procent hlasů. K získání většiny mandátů to však nestačí – a to ani ve spojení se dvěma nebo třemi euroskeptickými stranami, často řazenými mezi pravicové či krajně pravicové (koalice velmi nepříznivá pro evropské sociální demokraty, z nichž SMER-SD je stále členem jejich frakce v Europarlamentu).

Na anti-Ficově straně je však jediné, co mají různé strany společné, loajalita k atlantickému ukotvení a ozbrojená podpora Ukrajiny. Taková koalice by měla problém najít soudržnost na ekonomické, sociální nebo společenské úrovni.

Zdá se, že Robert Fico počítá s voliči označovanými za ‚proruské‘, kteří tvoří významnou část populace (podle průzkumů veřejného mínění více než třetinu). Je toho názoru, že sankce proti Moskvě poškozují ekonomiku a obyvatelstvo, hájí suverenitu své země a dokonce srovnával tam umístěné vojáky NATO s Wehrmachtem... Vítězství SMER-SD by tedy pravděpodobně mohlo v Bruselu způsobit určitou paniku.

Imigrace, životní prostředí, vztahy s Ruskem: ať už volby v těchto třech zemích dopadnou jakkoli, jádrem debat jsou právě ta témata, která jsou pro Brusel nejnebezpečnější a nejvýbušnější.“

P.S. Ještě jedny volby v EU byly zajímavé – v Lotyšsku se po volbách dějí věci – o tom ale bude psát můj muž.

AUTOR: Jana Kunšteková

[ZDROJ](#)